

התמונה המזעזעת

בשופם מן העבודה ונהרגו בו במקום. בסרט, כמו במציאות, מורדים הגברים, הנשים ורגלי קיר בכניסה לכפר־קאסם, שם נעצרו גוויתיהם של כמה מן הנטבחים, המוטלים

והילדים מן המכוניות, מועמדים אל הקיר ונקצרים בתחמיקלעים ומיקלעים. הכפריים לא ידעו כלל שהוטל עוצר ושהחלה מילחמה, ולא ידעו מה קורה להם. במישפט נמסרו עדויות מפי ילדים שניצלו תחת גוויות אמהותיהם, וכפריים שנפצעו ונחשבו כמתים.

מן ההבר

בסרט ישיבת־התידורן הגורלית, בה אמר ישכה שדמי (שחקן ערבי מתושבי כפר־קאסם, שהיה במקום בעת הטבח, יושב תחת תמונת דויד בן־גוריון) „אללה ירחמו” למלינקי (עם הגב למצלמה), הישיבה מופיעה בסרט בעברית.

מתאר חנות־מזכרות, ובה בובות של ער־בים תלויים. (עובדתית נכון שהיו בובות של ערבים שנמכרו בתל־אביב, ושעוררו ויכוח כאשר נסתבר שאפשר לראותן כי אילו הן תלויות.) אולם קטע זה רק גורע מן הסרט, ודומה כי גם בוראן סבור כך.

„אללה ירחם”

ה אם יוצג הסרט בישראל? ציר־ההסברה הישראלי בפרס, אבי פרימור, סבור כי טוב יהיה אם הסרט יוצג בישראל. גם כדי שיידעו בישראל מה רי (המשך בעמוד 42)

מפירים את השביתה ועולים למשאית הלוקחת אותם לשדות־העבודה. דקות ארוכות מתאר בוראן אלווי את חיי הכפר, את הקציר, שהיטת עוים, חחוי בבית־הקפה בו מתווכחים הכל עם הכל, ובעיקר על גמאל עבר־אל־נאצר. בוראן מביא משך עשר דקות קטעים מנאומו של עבד־אל־נאצר על הלאמת תעלת־סואץ, ומדגיש את התיקות שנאום זה עורר בלב תושבי הכפר. בוראן מסביר כי התכוון להוכיח כיצד הנאצרים טעה והולך שר־לל, וכי רק סיום הנאצרים העמיד את הישראלים בעימות עם הפלסטינים, ואז החלה תנועת־השיחרור הלאומית שלהם. הלאמת תעלת־סואץ היא אחד משיאי ה־סרט, ולדעת בוראן הייתה אחד המאורעות המכריעים שהובילו לטבח כפר־קאסם, שכן ביגללה תקפה ישראל את מצריים, ובעיק־בות התקפה זו אירע הטבח.

ריגעי־השיא הם, כמובן, התיאור של הטבח עצמו, שהוא מדויק ביותר, ומעורר צמרמורת בכל רואהו. ממש קשה להאמין כי כך נהגו ישראלים, וצרפתים רבים ב־אולם פשוט אינם מאמינים כי היהודים נהגו כנאצים ממש.

על רקע גופות הכפריים הטבוחים מו־פיעות על הבד כתובות, המספרות כמה זמן ישב בכלא כל אחד מן הרוצחים, ושוב העובדות הן נכונות: שנתיים־שלוש לכל היותר, תוך ציון כי הם קיבלו לאחר־מכן עבודות ביטחוניות, הקשורות בער־בים.

צופה ישראלי יצא מן הסרט כשהוא כולו מזועזע.

כמה תמונות בו יעוררו גיחוך, כמו תיאור תל־אביב, שנעשה תוך צילום סימ־טאות בעיר העתיקה של ביירות, ביחוד מעלים חיוך השלטים כמו סנדלר, חייט או בית־קפה אכסודוס (כן, כן!). בוראן סיפר כי היה גם שלט „בית־זונות” אולם הוא הורידו, כשנודע לו כי הזנות אינה חוקית בישראל.

הישראלי גם לא יקבל את תיאור תל־אביב כמלאת אנשי מישמר־הגבול, הבוד־קים ועוצרים כל ערבי, אך יש גם קטע נפלא (ונכון) של בן כפר־קאסם, הבא ל־תל־אביב ונכנס למיסעדה לשתות קפה, פוגש שם את רעו מן הכפר, פונה אליו בשמו ונענה בבקשה שלא לקרוא לו בשם עליו, אלא בשם אליהו, כי כאן לא יוד־עים שהוא ערבי. הישראלים גם לא יקבלו את הקטע ה־

שנדון לקנס של לירה אחת. מלינקי שוחרר כעבור תקופה קצרה והפך קצינ־ביטחון במיתקן דימונה, ודהאן מונה לקצינ־מעוטים בעיריית רמלה, ואחר־כך היגר מן הארץ.

במציאות שמואל מלינקי, מג־ד מישמר הגבול שנתן את הפקודה המחודת, וגבריאל דהאן, מפקד המחלקה שביצע אותה והשתתף אישית בטבח. משמאל: ישכה שדמי,